

Sexualbrottsutredningen tillsatt 1971 och bestående av åtta män och en kvinna har kommit med sitt betänkande »Sexuella övergrepp» (SOU 1976:9).

Utredningens betänkande har givit upphov till en

Vår nuvarande lagstiftning är präglad av en äldre tids synsätt, menar utredningen. För vilka män värna om sedligheten och man straffade människor för att de »övot otukt» eller »synde». Utredningen menar att ingen speciell moraluppfattning skall råda vid bedömandet av sexuella handlingar. Inga religiösa synpunkter skall ligga på dem. I första hand skall sexuella övergrepp bestraffas. Varje människa skall ha rätt till en egen sexuell integritet.

Förlåtelsen kommer den gamla terminologin att utmönstras ur lagen. Ord som »sedlighets» och »sedlighets», »stukt» och »otukt» skall försvinna.

Det här låter bra och är i överensstämmelse med vad radikala människor länge kämpat

livig debatt och har starkt kritiserats både av representanter för massmedia och i form av insändare i olika tidningar. Kritiken går ut på att utredningens förslag till straffändring för sexuella övergrepp motive-

traktas tydligen som ett axioma. I bilaga 3 kan man emellertid finna bakgrunden till resonemanget: »Det sexuella spelets regler har inte följts», säger Knut Sveri, en av utredningens experter, när ett rendezvous slutar med våldtäkt.

KULTUR IDÉDEBATT

GAMMALMODIGT

Man kan med rätta hävda att ett sådant påstående avslöjar

ras utifrån en manschauvinistisk och fördömsfull syn på det sexuella förhållandet mellan män och kvinnor. Främst är det paragraferna om våldtäkt och koppleri som har kritiserats.

och annat yrkesmässigt främjande av prostitution kommer att kunna drabbas av koppleri-bestämmelsen. Dessutom kommer även sådana fall att kunna bedömas åtskilligt mildare än förut, för utredningen anser att: »Den kanske viktigaste omständigheten vid bestämmandet av straff för koppleri är förhållandet mellan gärningsmannen och den eller de prostituerade som är inblandade. Är förhållandet gott talar detta, om frihetsberövande påföljd anses erforderlig, för ett kort fängelsestraff även i fall då många kvinnor är inblandade.» Dessutom bör straffmätningen svara begränsat till den som intar en ledande ställning till verksamheten.» Om bordelchefen är snäll mot sina prostituerade skall

Aven 12-årsgränsen för sexuellt umgänge är man beredd tumma på. I vilka andra sammanhang kan barn i den åldern behandlas som vuxna i dag?

Sexuell jämlikhet är omöjlig utan ekonomisk jämlikhet
skriver Hjördis Levin apropå sexualbrottsutredningen

SEX ÄR OCKSÅ POLITIK

för. Även straffändring för sexuella brott står i överensstämmelse med allmänna kriminalpolitiska strävandena och en humanitär syn. Långa och hårda straff anses allmänt inte leda till några bra resultat. Men det är när utredningen avger sina skäl till straffändring som det finns anledning hävda, att

gammalmodiga värderingar. Ett sådant tankesätt är en kvarleva från den tid när det fanns »allmänna» och »stilla» kvinnor och när »samtida» kvinnor inte gick ut utan förkläde. Lever mannen kvar i artonhundratalet, eftersom utredningen anser att man måste ha en lag som säger, att om en man, så att säga, blir lurad på konfekten, så är det förtärligt att han blir rasande och vill tvinga sig fram? Är inte det att beröva alla kvinnor som uppträder fritt och okonstlat samhällets skydd?

Utredningens förslag är reaktionärt därför att de värderingar som ligger till grund för det kommer att påverka framtida resultat. Att ta hänsyn till samhällsskick som hör en föregångs tid till leder inte till ett jämlikt sexuellt förhållande mellan män och kvinnor.

KOPPLERI

Det är inte förbjudet i svensk lag att prostituera sig, dvs ta betalt för sexuella tjänster. Däremot är det förbjudet att bereda sig vinning på annans prostitution. I nu gällande lag är tre grader av koppleri straffbelagda: normalfall som kan dömas till fängelse i högst fyra år, främjande av otukt med böter eller fängelse i högst sex månader och grovt koppleri med mellan två och sex års fängelse. Det nya lagförslaget ersätter tredelningen med ett enda stadgade:

»Den som yrkesmässigt främjar eller oisällbortigt umytnar att annan har tillfälliga sexuella förbindelser mot betalning, dömas för koppleri till fängelse i högst fyra år.»

Med »oisällbortigt» utnyttjandes avses att gärningsmannen »seglbundet» uppår stora summor pengar av en prostituerad.» Lagförslaget kommer att innebära, att endast bordelldrift

endast han dömas och dessutom behandlas synnerligen mildt.

Om nu utredningen vill motarbeta den direkta bordellverksamheten, så befrämjar den i stället småprostitution, privat- och hemmaprostitution. Utredningen vill underlätta tillvaron för de prostituerade och skydda de »assistierande» och »passiva» män som utgör majoriteten av männen kring de prostituerade. Den prostituerade skall ha rätt, menar utredningen, till ett normalt familjeliv och det kan de inte, om den man de lever tillsammans med skall löpa risken att åka fast för koppleri: »den prostituerade måste kunna bidra till den gemensamma hushållningen och även i samma utsträckning som eljest är vanligt kunna överlämna pengar till den som hon sammanbor med utan att denne gör sig skyldig till något straffbart.»

Böter är lämpligt om övergreppet föregåtts av petting?

Det låter ockeligen rätt när utredningen säger: »Det är inkonsekvent att åta en kvinna fritt få välja om hon vill vara

prostituerad men anse att hon är utsatt för övergrepp så snart hon gör av med sina pengar eller får minsta lilla hjälp i sin verksamhet.»

Men hur skall ett traditionellt familjeliv som bygger på monogami kunna förenas med att den ensa parten lever i och på polygami? Här bekräftar utredningen teorin, att den borgerliga familjen hör ihop med prostitutionen.

Det framstår som oerhört viktigt, att en diskussion om våra attityder till prostitutionen i sin helhet kommer igång. Och då får inte »kundens» roll i det hela glömmas bort.

SEXUELLT UMGÅNGE MED BARN

Sexualbrottsutredningen föreslår att den nuvarande åldersgränsen 15 år för heterosexuellt umgänge skall sänkas till 14 år. I »ringa fall» kan också fjortonårsgränsen underskridas utan att förhållandet blir olagligt, dock inte lägre än till 12 år, åtminstone när gärningsmannen befinner sig under straffmyndighetsåldern 15 år. Med »ringa fall» avses fall, där parterna befinner sig i närheten av åldersgränsen om det sexuella umgänget stannat vid t ex petting eller om det sexuella umgänget ingår i ett mera varaktigt och känslomässigt grundat förhållande. Den föreslagna åldersgränsen skall också gälla för homosexuella förhållanden (nu 18 år).

Den absoluta gränsen för sexuellt umgänge sätts således så lågt som till tolv år. Och även på den gränsen är man beredd att tumma om partern är under 15 år. Sexuella smekningar tillåts från 10 år (nu 15). Ändringsförslagen motiveras med att puberteten inträffar betydligt tidigare i dag än på lagen tillkom, och att ungdomar

faktiskt debatterar sexuellt betydligt tidigare nu än för. Anslaget fylda år, menar utredningen, kan inte vara en absolut mätare på mognad och ansvar i sexuella frågor. Naturligtvis finns inga invändningar att göra mot ett sådant påstående.

Men vilka chanser har barnen i vårt samhälle att i andra än sexuella förhållanden vara och behandlas som »vuxna», vid så tidig ålder som tolv år? Vilka möjligheter ges de att ta ansvar, vara med och besluta och verkställa i vårt samhälle? I vilka andra sammanhang riknar vi verkligen med dem? Med den infanilisering av barnen som pågår finns det risk för att sexuella förhållanden blir ett tidsfördriv i stil med bingo och flipperspel. Hela samhället, inte bara de biologiska föräldrarna, måste hjälpas åt att ge barnen de andra faktorer utöver åldern, som utredningen menar påverkar sexuella förhållanden. Yrkesvägledning, sexualundervisning och preventivrådgivning måste utökas. Barnen måste inlemmas i de vuxnas värld och samhällets angelägenheter på ett helt annat sätt än vad de nu får.

SEX OCH EKONOMI

De ekonomiska frågorna är i hög grad förbundna med de sexuella. Det märker man tydligt när man studerar »Sexuella övergrepp». Utan ekonomisk jämlikhet är ingen sexuell jämlikhet möjlig. Det framgår påtagligt både när det gäller våldtäkt, koppleri och åldersgränsen för sexuellt umgänge. Därför måste en kamp mot fördomar och förtryck när det gäller sexualiteten föras jämtes med den ekonomiska och politiska kampen. Sex är också politik.

HJÖRDIS LEVIN

Spelreglerna har inte följts när det slutar med våldtäkt?

den ger uttryck för en fördömsfull syn. Det är i motiveringarna som utredningen avslöjar sina värderingar. Utredningen anser nämligen att ett sexuellt brott skall kunna hänföras till en lindrigare brottstyp om den som blivit föremål för övergrepp mer eller mindre medvetet uppmuntrat till sexuella närmanden.»

Och om sin »nyhet» att döma till böter säger utredningen: »Särskilt i de fall övergreppet föregåtts av petting kan böter framstå som en lämplig påföljd.»

Några skäl till varför man anser att det förhållandet att kvinnan svarar med på noterna skall motivera lägre straff anges inte i själva utredningen. Det